

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 Banî Numărul

Administrația strada Gărei No. 25

Abonamentul 10 Lei pe an

Reorganizarea Ministerului Domeniilor

II

Am scris alte ori că Constanța e vizitată pe timpul sezonului băilor de fel de fel de inspectori, revizori și controlori ai tuturor serviciilor publice; această epocă corespunzând terminului „la arman” (trier), obicinuit în localitate pentru desfacerea tuturor transacțiilor particulare ce peste an.

Să profităm de venirea în Constanța a doi domni inspectori ai serviciilor silvice și domeniiale, cu care noi Dobrogenii avem mai mult a face, spre a re- intra în discuțiunea celor ce ne am luat angajamentul a spune d-iei ministra al agriculturii, prin numărul de la 18 Maiu anul curent.

Toată lumea își aduce aminte de halul de nesuferit în care se afla serviciul domeniial înainte de 1889, până când, toate bunurile domeniiale fiind date mai numai în seama perceptorilor, agenții acestora exasperaseră lumea în cel mai mare grad cu neomeniile lor.

A fost nevoie de intervenirea autorității supreme a d-lui Președinte al Consiliului de Miniștri, d-lui Lascar Catargiu, care făcând, pe uscat, în luna lui Iulie, inspecția obositoare de la Tulcea la Constanța și împrejurimi, a constatat, prin sate, temeinicia adâncii nemulțumiri a populației rurale, calificând, prin referatul către Consiliul de Miniștri, publicat în „Monitorul Oficial”, de *dracomiche* și *vecsatorii* dispozițiilor cu care se administrau până aci veniturile domeniiale.

Grație acestei inspecțiuni și constătarilor făcute, populațiunea a fost ușurată anul următor, în virtutea unui nou regulament domeniial, decretat în Martie 1890, drept rezultat al lucrărilor comisiei de reformarea legiuirilor dobrogene, întocmită în toamna anului 1889.

Pe baza deciziei Consiliului de Miniștri, sesizat prin menționatul referat de la 2 August 1889, al d-lui Prim-Ministru și a noului regulament de administrarea bunurilor Statului, toate imobilele aflate prin sate, ale locuitorilor emigranți nereînțorși în termenul prevăzut de legea din 1880, pe care, prin o interpretare abusivă a legii, le deținea până aci Statul, au fost înapoiate proprietarilor.

Tacsele proporționale, ordonate de regulamentul vechiu, pe colibe pescarilor și păstorilor de vite, situate pe locurile de adăpost, ori de pășune, prin bălți mai cu seamă; tacsele ficse, de 20 lei hectarul fâneață, ori care ar fi fost natura solului și a erbei; pe nisip, pétra și var; imobilizarea tuturor vitelor Dobrogei pe timp de 45 zile (1 Maiu până la 15 Iunie) spre a se recensia la tacsele de pășunat, ori a avut, sau nu, statul pământ de pășune în localitate: toate aceste articole reglementare, destul de inice și oneroase, și multe alte dispozițiuni diaconiene, ce biroocrații Domeniilor născociseră pentru încasările cu legea de urmărire a veniturilor domeniiale, contra cărora se grămădiseră *mii de reclamațiuni*, dosare întregi, au fost desființate și înlocuite cu legea comună, din care Statul n'ar fi trebuit nici odată să iese.

Noile dispozițiuni, completate cu cele luate mai târziu și treptat de d-l P. P. Carp, fost Ministru al Domeniilor până acum doi ani, ca: aducerea comisiei de parcelare în Constanța, la îndemâna tuturor noilor cumpărători de pământuri, din cele 15 sate formate din nou, cu Români, la granița bulgară, ordinea pusă în aceste acuzări și distribuțiunea loturilor de 25 hectare, regularea cestiunei viilor în deplină proprietate a posesorilor, desființarea antreprizei pescăriilor, reglementarea casierilor și comasarea terenurilor comunale

de împădurit, au liniștit pe deplin populațiunea din câteși trele regiunile provinciilor, a câmpului, viilor și bălților: ast-fel că astă-zi numai locuitorii satelor din păduri mai au ceva revendicări de făcut, mai cu seamă în ce privește scumpetea enormă și desproporționată a lemnului, asupra cărora Statul are monopol în toată întinderea Dobrogei.

Incumbă acum actualului Ministru al Domeniilor d-lui Anastase Stolojan, care ne a dat astă primă-vară cea mai ecloantă probă cât iubește Dobrogea, să reia firul întrerupt al îmbunătățirilor locale, spre care noi ne silim a da tot concursul nostru posibil.

Să începem cu *Domeniile*.

În urma legii pentru înstreținerea bunurilor Statului din 1889, aplicabilă în parte și în Dobrogea, mii de parcele vindute, peste 100,000 hectare, în tota provincia (numai în com. Carol I sunt peste 1500 hectare), au redevenit în posesiunea Statului; și deposedările urmează neconținut.

Toate aceste parcele, imprăștiat, pe rezon de câte 5 hectare de divizie, peste toată suprafața Dobrogei și a merleii satelor, sunt date ca compliment de atribuții, în căutarea agenților silvici, inferiori, cari în județul Constanța sunt numai 5, reședinți la Constanța, Mangalia, Hârșova, Ostrov și Enișenlia, fără nici un șef superior în localitate.

Am mai zis-o și repetăm, e cu puțință ca acești agenți, gardi generali, având fie-care numai câte 2—3 brigadieri, plătiți cu 50—80 lei lunar, să poată gospodări, cum se cade: pădurile domeniiale și comunale, cu vinđările de lemne la toată lumea dobrogeană, pe penierele forestiere cu plantațiile maritime și comunale, — restul prisoaselor de moșii rămase neparcelate, — pământurile socotite netrebnice ale continentului dobrogean, ale bălților și stufăriilor dunărene și maritime, — carierile de

piatră, var și nisip, cu minereurile ce se explorează. — bunurile marunte, de tot felul, ca case, depănări, locuri virane, vii, grădini, mori, etc. etc., și pe lângă aceste zecile de mii de loturi deposedate în cele 202 sate ale județului?

Aceasta e cu neputința omenească.

Spre a scăpa de parte din inconveniente, ministerul a luat hotărârea, *funestă pentru viitorul provinciei*, a scoate în licitație loturile deposedate, pe care le cumpără iubitorii de latifundii, deja prea numeroși, în paguba colonisării provinciei, ce nu are încă nici sfertul din populațiunea ce ar putea hrăni.

Ministerul Domeniilor, prin indolența și incapacitatea funcționarilor săi superiori, în cele economice, toți rezidenți numai în București, prejudiciază enorm de mult țara, în Dobrogea, numai fiind că nu poate fi luminat asupra împrejurărilor locale și asupra a tot ce mai e de făcut în resortul dobrogean al acestui important departament.

Ne vom sili a așterne aici tot ce vom putea ști, până la serbarea expoziției de vite, ce se va prezida de d-l Ministru Stolojan, doar vom face convingerea d-lui ministru că e neapărat necesară înființarea, pentru Dobrogea, a unei direcții a bunurilor Statului, căreia să-i fie diferite împroprietăririle viitoare și toată gestiunea domeniilor și silvică a Dobrogei, care, cea din urmă, nu se resimte, înspre bine, măcar cu un pas de la anexare și până acum.

P. Grigorescu.

Edilitatea în Constanța

V

BĂILE VIITOARE

Publicând lucrarea comisiei de înfrumusețare a orașului, în numărul penultim al acestui ziar, am reținut, pentru o mică discuțiune, locul „dintre vii”, ales pentru a se clădi baile viitoare.

De și mai este timp suficient până se vor face aceste băi, construcțiunea abea începută a portului permițând celor existente a mai ființa încă câțiva ani, totuși fiindcă planul lucrărilor pregătitoare pentru bulevardul proiectat până la baile „dintre vii”, se face de pe acum, ne permitem a atrage atențiunea onor. comisiei de înfrumusețare asupra importantului studiu „*Apele de Mare*” al d-lui D-r Achille Zisu, publi-

cat în numerile de la 144 până la 160 ale acestui jurnal.

Iată ce dice, în cestiunea băilor viitoare, eminentul nostru practician :

„La o distanță ca 2 kilometre de oraș spre nord există o plajă foarte întinsă cu depozite enorme de nisip fără maluri, pe o întindere de cel puțin 5 kilometre, începând de la tabăcăriia română și până la Mamaia; iar de aici o coastă către nord care acoperă această plajă dirijându-se în interiorul mării cel puțin 10 kilometre; fundul este curat și numai nisip și adâncimea apei începe de la o distanță destul de departată de la mal, valurile nu sunt forți de și sunt destul de dese”.

„Am avut ocaziune să arăt această plajă confratelui D-r Neagoe și d-sa care a voiajât mult pe coastele Mediterane a găsit-o splendidă”.

„Aci comuna dacă ar cumpăra de la stat câte-va hectare strict necesare ar putea face un stabiliment definitiv pentru băi reci, calde și duși, și cutii plutoare pentru copii, iar bancurile de nisip pentru facerea băilor uscate.

„Ast-fel comuna ar avea un complet și frumos stabiliment care ar atrage nu numai pe români dar și străinii din vecinătate, orașul ar prospera și câștiga mult după urma vizitatorilor.

„Legat acest stabiliment de oraș prin un mare parc și alee care s'ar putea face pe întinsa câmpie proprietate a orașului, suferinții ar avea aer pur, distracție și preumblare.

„Pentru transporturi s'ar putea face ori tramvaiuri, ori prelungirea cu câteva sute de metri a liniei ferate ce merge la târgul de vite sau ambele mijloace de o dată.

„Balta care nu este de mare departată de cât cel mult 300 metri, și care are un fund nisipos, ar putea fi utilizată pentru petreceri; câte-va bărci acoperite cu pânză și perdele, spre a evita arșița soarelui, pe lângă plăcerea ce ar procura publicului, ar da cu prisos beneficii la capitalul întrebuințat sau proprietarilor.

„În jurul stabilimentului ca și al bălții să se facă plantațiuni iar costa despre nord, Mamaia-Gargalac, să se adăpostească cu facere de plantațiuni de către stat care e proprietar precum s'a făcut pe coasta Tusla-Mangalia.

„În aceste condițiuni am putea avea mândria că, ca popor civilizat am știut să profităm de bunurile naturale și a avea în adevăr un stabiliment balnear maritim.

„Valurile acestei plaje sunt aproape continue și să succed cu o regularitate de admirat venind mai mult de la N. E.; nu are forța valurilor de nord, deci și aici natura a aranjat ast-fel ca să întrunească toate condițiunile unei bune plaje.

„Vântul de nord care vara suflă foarte rar prin coasta și plantațiunile ce s'ar face (Mamaia-Gargalac) va fi chiar nesimțitor”.

Noi ne-am exprimat astă-dată, părerea de care am fi fost ca în comisia de înfrumusețare să fi luat parte și un igienist, pe lângă inginerii civili, ca lucrarea de edilitate viitoare să fie bazată pe toate rezănele tehnice și de salubritate publică, de câte trebuie să se ție seamă în gospodărirea unui oraș.

Nu știm încă până unde va merge bulevardul în această parte, și care va fi traseul prin localitatea viilor: actuala șosea, pe care merge trenul, sau înseși creșta malurilor, care sunt proprietate privată de la cantonul liniei ferate a antreprenorului portului până afară din vii.

Presupunând cazul din urmă, comuna va trebui să esproprieze aceste maluri, până la baile viitoare ce de sigur vor fi așezate în afară de rada portului cam pe la extremitatea viilor. Aceste esproprieri, împreună cu bulevardul, întreținerea lui și a malurilor surpânde, vor costa pe comună sume mari ce n'ar fi în raport cu foloșele ce baile pot aduce; altă noimă n'ar avea bulevardul în această parte.

Plaja de la *Tabăcării* n'ar costa mai nimic; din contra, comuna ar câștiga vânzând, pentru vile, terenul nisipos din dreapta și stânga unei alee largi ce s'ar construi prin pădurea de acolo până la plaja tabăcăriilor.

Priviri la mare și accese, avem slavă Domnului, suficiente în Constanța; ceea ce lipsește acestei stațiuni balneare sunt parcurile, locurile de preumblare, cu trăsura și piciorul, și aceste condițiuni le poate satisface cu mai multă lărgete malul de Nord-Est a orașului de cât ori care altă împrejurime a Constanței, locul fiind aproape peste tot proprietatea comunei.

S'ar putea forma, din această parte, o adevărată grădină Kisseleff, cu surse curgătoare și țiguitoare ceea ce ar fi afară din cale costisitor în partea opusă.

Afară de aceste, plaja dintre vii este atât de îngustă, de multe ori dispărând sub valuri, și lipsită de aier, că nu sa-

tisface tuturor condițiilor unei stații maritime, neputându-se face, după amiazi baile de sôre și nisip; în plus, malul fiind atât de înalt și panta atât de repede, urcarea zizzagurilor aleei e atât de obositoare că scote sufletul omului chiar celui mai zdravên. La *Talavari*, locul este plan peste tot și plaja vastă, scaldată totă ziua în sôre, foarte variat ondulată și ferită de impuritățile ce pot produce apele în apropierea portului.

Săpunem aceste la aprecierea onor. Comisiunii de infrumusețare, spre a se vedea dacă n'ar fi bine să revie asupra hotărîrii luate.

SITUATIA IN GRECIA

Din *Politische Correspondenz*:

Mersul încet al tratativelor de pace neliniștește foarte mult poporul și guvernul grecesc. Se așteaptă cu cea mai mare încordare încheierea definitivă a preliminarilor, și opinia publică a țerei dorește să fie lămurită cât se poate mai îngrabă asupra atitudinii guvernului atenian față de concluziile acestui tratat. Asupra acestei chestii sunt mari deosebiri de vederi nu numai în presă, ci chiar și în stul cabinetului. Numai ast-fel se explică știrile contradictorii răspândite asupra atitudinii Greciei față de aranjamentul ce se desbute și se va încheia la Constantinopol. Așa pe când ministrul de externe, d-l Skuludis, spune că, în cazul introducerii unui control asupra finanțelor grecești, regele e hotărît să abdică, d-l Rhallis, ministru președinte, dice că știrea acesta nu e adevărată. Din fericire, se poate constata că majoritatea ziarelor și a populației grecești a încetat, în sfârșit, să se mai lăgâne în speranțe înșelătoare; ea nu mai contéza pe sprijinul cutărei sau cutărei Puteri, ci începe să vadă deslușit situația țerei și să se impace cu ideea instituirii controlului financiar. Acesta e, în adevăr, singurul drum pentru Grecia de a putea contracta împrumutul trebuincios pentru plățirea despăgubirii de război către Pôrta și de a redobândi, în chipul acesta, Tesalia.

Nu merită o deosebită atenție glasușurile răslețe ale câtor-va șoviniști cari, prin o adresă trimisă regelui au cerut continuarea războiului până la extrem. Acești politicieni fantesiști se află într'o înfima minoritate. Majoritatea covârșito-

toare a populației nici nu vrea să aundă de cedarea Tesaliet și mai bucuros admite controlul financiar de cât să lase sub stăpânirea Turciei provincia acesta, a cărei populație trece 300.000 de suflete. Chiar și cele mai conservative elemente ale țerei, cari sprijiniseră până acum greșelile și atâtea neorândueli cari s'au săvârșit pe spinarea țerei, ved bine ce avantaju mare ar fi pentru Grecia dacă s'ar introduce o regulă în administrația financiară și s'ar pune, ast-fel, capăt atâtor abuzuri și delapidări zilnice de bani publici.

În asemenea împrejurări e de regretat că d-l Delyannis care e considerat ca adevăratul pricinuitor al actualei situații triste a Greciei, și care numără încă printre partizanii sei aproape majoritatea membrilor parlamentului—s'a declarat în contra admiterii unui control financiar. Densul renunță provisoriu la Tesalia, vrea să facă un împrumut intern, sau, prin o subscripție a comercianților greci bogați din străinătate, să adune suma trebuinciosă pentru plata despăgubirii de război și ast-fel să facă ca trupele turcești să evacueze Tesalia.

Mai mulți dintre partizanii politici ai lui Delyannis își dau silințele să'l convingă că ideea lui în chestia împrumutului intern sau adunării unei sume de bani pentru plata despăgubirii de război e nerealisabilă și zadarnică, și stăruința în această idee va aduce cu sine pierderea definitivă a Tesaliet.

INFORMAȚIUNI

Primarul de Mangalia, d-lui Nicolae Popoff i s'a primit demisia ce-i a fost cerută de d-l Prefect în urma inspecției ce a făcut acolo comune.

E foarte bine că s'a înlăturat din capul comunei un bătrîn ne-astempărat și retrograd, spre a conduce destinele acelu oraș.

Primarul de la Carol I., Stefan Aldu a fost destituit pentru purtare rea asupra căreia vom reveni, fiind înlocuit cu d-l Antonescu.

D-l Jude instructor a dat mandat de arestare contra ofițerului de gardiști, care a cerut mită de la birjari.

Ad-ția comunală de Palaz prin publicația No. 1899 din 12 August face cunoscut tuturor locuitorilor ca în ter-

min de 5 zile să se prezinte la Primărie cu actele ce au pentru pământurile ce dețin în vatra satului.

E probabil ca și Societatea de bazalt artificial din București să ia parte la licitația pentru trottoare ce se va ține la Primărie spre sfârșitul lunii curente. D-l director Zane a fost aci spre acest finit.

În toamna curentă se va înființa o școlă profesională de fete în Constanța.

Lucrările de șoselnirea cu macadame a străzilor de sus se continuă cu multă activitate. Pană acum s'au lucrat strădele Diviziei, Mircea cel Mare până la căzărni, șoselele printre magazii și la bariera despre Hasancea, strădele Rahovei și Brutus cu cele laterale, care urméză a fi impetruite toamnă curentă.

Suntem informați că locuitorii streinii de prin satele de la granița Bulgară înlesnesc mult trecerea în România a Armenilor refugiați astă-vară în Bulgaria. Ne permitem a atrage atențiunea celor în drept asupra acestui fapt, ca să ia cuvenitele măsuri de pază și apărarea înnundării satelor de aceste elemente ne-creștine statului român.

ROMANIA

Grefa Tribunalului Constanța

Extract. În registrul firmelor individuale al acestui tribunal s'a înscris la No. 1838 din 97, firma sub denumire de: „IOAN BERBERIANU” declarată de numitul.

Felul comerțului este de farmacie și bêturi gazoase, iar sediul în orașul Constanța strada Carol No. 21.

Procurator, asociați, sucursale sau act dotal nu are.

p. Grefier (s.s.) *Vladoianu*.

No. 10045. 1897 Iulie 30.

Romania

Portăreii Tribunalului Constanța

PUBLICAȚIUNE

Conform jurnalului onor. tribunal local No. 2500 din 5 August 1897, se publică spre generala cunoștință că în ziua de 20 August 1897, se va vinde prin licitație publică de către d-l judecător sindic al trib. local, în en gros, la magazinul falitului Pansit Violato,

din orașul Constanța, strada Carol No. 68, averea mobilă a numitului falit a-nume prevădută în fôea de evaluare formată de d-l judecător sindic al tribunalului Constanța, pentru despăgubirea creditorilor, cunoscând că vinđarea va începe de la suma de 3851 lei 10 bani în sus.

Șef Portărel, *G. Dumitrescu.*

No. 1837.

1897, August 11.

Capsulele Salolate BERBERIANU

5 Lei cutia de 50 Capsule

Capsulele salolate Berberianu fiind preparate cu Salol și Santal, nu numai că sunt cele mai sigure medicamente ce se pot lua contra blenoragiei, scurgerilor etc; dar însă mai au avantajul, față cu cele-lalte preparate similare, că prin modul lor de compoziție, nu deranjază de loc stomachul; lucru foarte important la asemenea tratamente.

Injecțiunea Antiblenoragică Berberianu

2 Lei 50 Fiaconul

Intrebuițarea acestei injecțiuni, pe lângă capsulele salolate Berberianu, accelerează vindecarea blenoragiilor, scurgerilor etc. fie noue sau ori cât de vechi.

A se observa
marca fabricațiunei.

Depozitul Central

FARMACIA
Ioan Berberianu

(La «Speranța»
CONSTANȚA



Domniel-Nale

D-lor **MASSEY-HARRIS COMP. L^{td}**

BUCUREȘCI.

Cu cea mai mare plăcere mă grăbesc a vă comunica că cele 14 cultivatôre Massey-Harris, care 'mi ați furnisat a satisfăcut pe deplin așteptările mele.

Ca mașini de sămănat concurează cu ori care altă mașină care sămăna îm-prêștiat.

Pentru a întoarce arătura întâia este mașina cea mai avantajoasă de ori-ce, cu 4 bol se poate întoarce pe ți două falci și jumătate sau șease pogone.

Munca executată în primă-vara acestui an, cu cultivatôrele D-voastre, a dat tot ast-fel de bune rezultate ca și cea

care a fost arat cu pluguri universale și sămănate cu mașină.

Rezultă din aceasta că cu 4 bol și cultivatôrul D-voastră se efectuează pe ți de șase ori atâta ca cu plugul universal, înlocuind și mașina de sămănat.

Recomand dar tuturor agricultorilor mari și mici să nu întârzie de a procura asemenea mașini, pe care în caz de nevoie să poată întrebuița în mi-riște curată de popușoi și ca prima arătură aplicând cuțite mai mari.

Mașina e simplă de tot și pôte fi mănuită de ori-ce muncitor de câmp.

Autorizându-vă a publica aceste rân-duri, vă rog a primi asigurarea stimei mele.

Ștefănesci 22 Iulie 1897.

(s.s.) **ADOLF ABELES**

arendașul moșiei Ștefănesci etc.

Depozitele pentru Dobrogea, din mașinele Fabricii Massey-Harris & Comp., se află la d-l Hillerin în Medgidia și la d-l Marin Dubuard, strada Română în Constanța.

FARMACIA NAȚIONALĂ „LA SPERANȚA” CONSTANȚA

AVIS

Sub-semnatul, cumpărând farmacia națională „la Speranța” din acest oraș, am onoare a aduce la cunoștința generală că încă din ziua de 8 Iunie a. c. numita farmacie a trecut sub conducerea personală a mea și că am îndestrat-o din nou; așa că deosebit de specialitățile mele proprii, farmacia mea tot-d'ana va poseda mai toate prepa- ratele farmaceutice streine și indigene, un bogat asortiment de parfumerie și săpunarie francesă, germană și indigenă- toate obiectele și instrumentele de cauciuc, precum și mai toate apele mine- rale streine ca Wichy, Gieshübler, Karls- bad, Marienbad, Ems Roncegno, Selters, Wals etc., ape cari în tot-d'ana voiu că- uta să fie proaspete.

De asemenea în fie-care an 'mi va sosi câte un transport de apă de Ca- ciulata, de Dorna și de Breazu.

Profitând de această ocaziune 'mi per- mit a atrage atențiunea generală asupra produselor fabricii mele de ape gădoșe, produse singură aci în Constanța, cari, fiind fabricate cu acid carbonic lichid și apă sterilizată (filtrată) prin cărbune, se recomand ca cele mai potrivite și igienice beături recoroitoare, mai ales acum în timpurile călduroșe, când bó- lele epidemice se formedă cu inlesnire.

Cu deosebită stimă

I. BERBERIAN

Prop. far. națion. „la Speranța”

De vânđare sau dat cu chirie

una iocomobilă împreună cu o batoză de la fabrica *Clayton* în Englitera, de 10 cai putere, puțin uzat.

Doritorii se vor adresa la móra d-lui Foscolo, în Constanța.

A apărut în Editura Librăriei

SOCECŪ & C-ie

TRATATUL

TEORETIC ȘI PRACTIC

de
omptabilitate și administrație pentru
comerciũ, agricultură și bancă

ZAMFIR ST. PETRESCU

Sub directorul Bancei Agricole

Carte lucrată cu cea mai mare în- grijire pentru dezvoltarea tinerilor funcționari în tôte ramurile comp- tabilității și administrațiunei co- mercială și financiare, precum și un tratat special de comptabilitate în partidă dublă pentru agricultori.

Volumul complet de 480 pagine costă lei 8. — și se află de vânđare la librăria Socecũ & Co. Bucureșci.

LA TIPOGRAFIA

„BUCIUMULUI ROMAN”

SE EFECTUEAZA

CARTU DE VISITĂ

2 LEI SUTA